

דיקנט הלימודים האקדמיים, בראשות דיקן הלימודים האקדמיים פרופ' חיים סעדון, ממונה על הטיפול בכל הנושאים הכללי-אוניברסיטאיים והעל-מחלקתיים הנוגעים ללימודים באוניברסיטה הפתוחה. הדיקנט אחראי לעיצוב מדיניות ההוראה, לגיבוש הנהלים, הכללים והתקנות המחייבים את הסטודנטים במהלך לימודיהם וכן לעיצוב של מתכונת ההנחיה בקורסים, לפתיחה של קבוצות לימוד ברחבי הארץ ולהדרכה והכשרה של אנשי סגל ההוראה במחלקות השונות.

בדיקנט שלוש מחלקות שמטרתן לקדם את איכות ההוראה והלמידה וכן את השרות הניתן לסטודנט בתחום הלמידה: המחלקה להוראה וללמידה, מחלקת הייעוץ ללימודים אקדמיים והיחידה להתמדה.

בשנת תשע"ט נפתחו 5,624 קבוצות לימוד ב־791 קורסים אקדמיים. קבוצות הלימוד פעלו ב־74 מרכזי לימוד ברחבי הארץ.

המחלקה לספרות, ללשון ולאמנויות

אגדת הגולם
יצירות נבחרות בספרות המערב
מבעד לצלילים: מוסיקה בשיח הביקורתי

המחלקה לחינוך ופסיכולוגיה

דיאגנוסטיקה: אבחון תעסוקתי (תואר שני)
סמינר מחקר למצטיינים: קשב וקוגניציה
קשב וקוגניציה (תואר שני)

המחלקה לניהול וכלכלה

מבוא למשפט ודיני עסקים

המחלקה לסוציולוגיה, מדע המדינה ותקשורת

הוודו המודרנית בין עבר לעתיד
מבוא למשפט ויסודות המשפט העסקי
סמינר מחקר: מגדר ופוליטיקה (תואר שני)
סמינר מחקר: מדינה וגלובליזציה במבט אנתרופולוגי (תואר שני)
סמינר מחקר: קוסמופוליטיות תרבותית בת"זמננו (תואר שני)

המחלקה למתמטיקה ולמדעי המחשב

מבוא לעיבוד שפה טבעית (תואר שני)
סדנה באבטחת מידע
סדנה במדעי הנתונים
סמינר מחקר: עיבוד שפה טבעית (תואר שני)
סמינר: שיטות מתקדמות בעיבוד שפה טבעית (תואר שני)

המחלקה למדעי הטבע והחיים

כימיה אורגנית פיסיקלית
מבוא לפני השטח
פרקים בכימיה פיסיקלית

תכניות ומתכונות לימודים שהוצעו

לראשונה להוראה

תכנית חדשה לתואר ראשון

- בוגר (B.A.) בתולדות האמנות במתכונת דו־חוגית

חטיבות חדשות

- חטיבה בלימודי אפריקה
- חטיבה בשאר רוח

מסלול חדש

- מסלול ניהול אמנויות בתואר בוגר (B.A.) באמנויות

קורסים שהוצעו לראשונה להוראה

בתשע"ט

המחלקה להיסטוריה, לפילוסופיה ולמדעי היהדות

- אחים ונוכרים: דרכי גיבוש זהות לאומית (תואר שני)
- בין מזרח ומערב: מפגשים בין־תרבותיים (תואר שני)
- בין משנה למדרש: קריאה בספרות התנאית
- העיתונות ככלי מעצב ומשפיע בהיסטוריה הערבית (תואר שני)
- מגדר ומהפכה במזרח התיכון (תואר שני)
- משיחיות יהודית בעת החדשה
- סוגיות בהיסטוריה של הצרכנות (תואר שני)
- סמינר תזה (תואר שני)
- פראג והרפורמציה הצ'כית (תואר שני)
- קולוניאליזם ומודרניזציה: יהודי ארצות האסלאם בעת החדשה (תואר שני)
- קורס בהנחיה אישית: היסטוריה ורבותיות (תואר שני)
- קורס בהנחיה אישית: היסטוריה של המזרח התיכון בעת החדשה (תואר שני)
- תנועות נשים במזרח התיכון בעת החדשה

הוראה ולמידה

המחלקה להוראה וללמידה אמונה על הובלה של תהליכי עומק רוחביים, כלל אוניברסיטאיים, לקידום ההוראה והלמידה, ופועלת לשם כך בשני תחומים משלימים: פיתוח כישורי למידה לסטודנטים ופיתוח פדגוגי של ההוראה.

המדור לפיתוח כישורי למידה מציע לסטודנטים מגוון סדנאות ותכניות אימון אישיות לחיזוק מיומנויות למידה אקדמיות. בשנת הלימודים תשע"ט גדלה פעילות המדור ב-33%; שירותי המחלקה הורחבו למרכזי לימוד נוספים (עכו, דימונה, סחנין ואום אל פחם) ולהיצע הסדנאות נוספו סדנה לחיזוק מיומנויות למידה במדעים מדויקים, סדנת "מיינדלפנס" ללמידה מודעת, סדנאות ללמידה בסביבה מקוונת ופיתוח סדנה לכתביה אקדמית לסטודנטים בקורסים מתקדמים.

המדור לקידום ההוראה התמקד השנה בגיבוש עקרונות מנחים לתהליכי הוראה אינטגרליים, המחברים יחד את כלל ממשקי ההוראה והלמידה (הנחיה, סביבת למידה מקוונת, רכיבי הערכה ועוד) לתצרך שלם אחד מכון תוצרי למידה. בהתאם לכך הועמקו תהליכי הכשרה לסגלי ההוראה, הועשר היצע הסדנאות המקצועיות תוך התאמות לצרכים המגוונים של קהלי יעד שונים (כגון מנחים בקבוצות עם הטרוגניות רבת-תרבותית, מרכזי הוראה, מנחים בהנחיה מקוונת, מנחים במחלקה ספציפית), והורחבו משמעותית שירותי ההדרכות הפרטניות לסגלי ההוראה. עבור המרכזים הושק שירות חדש: "עוד מבט" - המאפשר התייעצות פדגוגית ממוקדת במגוון תחומים הנוגעים לפיתוח ההוראה בקורס ולניהול צוות המנחים בו. חידוש נוסף השנה הוא מערכת המחשוב, שפותחה עבור סגלי ההוראה ומיועדת לניהול אישי מקוון של ההכשרות המקצועיות.

השנה התקיים יום ההוראה והלמידה השני, שהתמקד בנושא "הוראה עם נוכחות". השתתפות חברי הסגל בכנס ושביעות רצונם ממנו היו מרשימות. זאת ועוד, מתוך רצון לתת ביטוי לעשייה מקדמת, מחדשת ומשמעותית בתחומי ההוראה והלמידה באו"פ יזמה המחלקה את פרס דיקן הלימודים האקדמיים ליוזמות ולהתחדשות בהוראה לזכרה של פרופ' סוניה רוקס ז"ל, חברת הסגל הבכיר במחלקה לחינוך ולפסיכולוגיה, שהלכה לעולמה השנה. פרט להוקרה אישית של סגלי ההוראה הראויים לשבח, התחרות מהווה במה חשובה לשיתוף בתובנות וברעיונות חדשים, התורמים ומקדמים למידה אישית וארגונית.

ייעוץ ללימודים אקדמיים

מחלקת הייעוץ ללימודים אקדמיים מלווה אלפי סטודנטים במהלך מחזור החיים האקדמיים באוניברסיטה הפתוחה. בשל מבנה הלימודים המיוחד באו"פ הייעוץ האקדמי הוא שירות ייחודי הניתן לסטודנטים, ומטרתו היא להקנות להם יכולות לניהול עצמי של לימודיהם. תהליך זה מתבצע על ידי איתור צרכים וחוזקות, יצירת אמון תוך הקשבה ושאלת שאלות, תיאום ציפיות, ניסוח תוצרים ייעוציים וחיזוק הקשר.

ייעוץ ללימודים אקדמיים מלווה את הסטודנטים בתכנון הסמסטרואלי והשנתי של לימודיהם, בבנייה של תכניות הלימודים, בהתלבטויות בנושאי הלימוד ובהנגשה של מנגנוני תמיכה ושירות באוניברסיטה. הייעוץ ניתן במגוון דרכים - פנים אל פנים, טלפונית, בדוא"ל או באמצעות מערכות טכנולוגיות. תשומת לב יתרה ניתנת לקהלים מיוחדים, כגון מועמדים לעבודה, תלמידי תיכון, חיילים, אסירים, סטודנטים דוברי ערבית, סטודנטים מהמגזר החרדי וסטודנטים יוצאי אתיופיה. בד בבד חברי סגל מהמחלקות האקדמיות נותנים ייעוץ מעמיק בתחומי התוכן הנלמדים באו"פ.

בשנה האחרונה נערכו קרוב כ-62,000 פגישות ושיחות ייעוץ למתעניינים ולסטודנטים. מחקרי הערכה שנעשו במחלקה להערכה, מצביעים דרך קבע על קשר הדוק בין קבלת ייעוץ סדיר בזמן הלימודים לבין התמדתם והצלחתם של הסטודנטים.

אפיקי מעבר

אפיקי מעבר מאפשרים למעוניינים להתחיל את הלימודים לתואר ראשון במסגרת הגמישה של האו"פ (ללא דרישות סף של ציון פסיכומטרי או תעודת בגרות). הצלחה במקבץ קורסים בהתאם לדרישות אפיקי המעבר מאפשרת לבחור בין השלמת תואר באו"פ לבין מעבר לאוניברסיטה אחרת להשלמת התואר.

השנה נוספו אפיקי מעבר:

- אפיק מעבר ללימודי מנהל עסקים באוניברסיטה העברית
- אפיק מעבר לפקולטה למדעי החיים באוניברסיטת בראילן
- אפיק מעבר ללימודי משפטים באוניברסיטת חיפה

טקס סיום מחזור הלימודים השלישי של בית הספר לשלטון מקומי

בית הספר לשלטון מקומי

בית הספר לשלטון מקומי הוקם בשנת 2013 בשיתוף פעולה בין המרכז לשלטון מקומי ובין האוניברסיטה הפתוחה כדי לקדם את הרחבת ההשכלה הגבוהה בקרב עובדי הרשויות המקומיות. בבית הספר למדו עד היום כ-1500 סטודנטים לתואר ראשון במדעי החברה והרוח בשילוב דיפלומה בלימודי שלטון מקומי. משתתפות בו כ-70 רשויות ממגדל שמס בצפון ועד אילת בדרום בכ-50 קבוצות לימוד. נוסף על לימודי התואר ראשון לומדים כ-70 סטודנטים בתכנית לתואר שני בממשל ומדיניות ציבורית (במסגרת התכנית ללימודי דמוקרטיה בין תחומיים). בית הספר נמצא בתנופת התרחבות מתמדת. בבית הספר סיימו את לימודיהם עד כה כ-400 סטודנטים בתכנית ארבע שנתית. הלימודים ממומנים באופן חלקי על ידי מפעל הפיס. בשנת 2019 אישר מפעל הפיס להגדיל את סכום המלגות ל-5,000 ש"ח לכל שנת לימוד.

בית הספר למדיניות ציבורית לעובדי המדינה

בית הספר למדיניות ציבורית לעובדי המדינה הוקם באוקטובר 2018. הלימודים בבית הספר מעניקים תואר במדעי החברה והרוח עם דיפלומה במדיניות ציבורית. התכנית קיבלה את אישורה של נציבות שירות המדינה כתכנית רוחבית, והיא מקודמת בשיתוף עם הסתדרות עובדי המדינה. השנה למדו בה כמאתיים סטודנטים בחמש קבוצות לימוד.

הספרייה

בשנת תשע"ט הורחב מאגר כתבי העת JSTOR, והוא כולל כיום 15 אוספים בתחומי האמנויות והמדעים. כמו כן נרכש מאגר חדש לצפייה בסרטים Movie Discovery, הכולל למעלה מאלף סרטים, חלקם בעברית, חלקם עם כתוביות בעברית וחלקם באנגלית ללא כתוביות.

הספרייה קלטה השנה תרומת אוסף על שם יכין הירש, שהיה במאי סרטים תיעודיים וצלם קולנוע ישראלי. האוסף כולל כ-120 ספרים (ברובם בשפה האנגלית) בתחום הקולנוע והבימוי. התרומה נעשתה הודות לנדיבותה של ד"ר דפנה הירש, ראשת המחלקה לסוציולוגיה, למדע המדינה ולתקשורת.

השנה החליטה הנהלת האוניברסיטה על פרויקט פינני ודילול הקומפקטוס. הקומפקטוס שימש כ"מדף סגור", כלומר, מחסן ללא גישה ישירה לציבור הקוראים. נשמרו בו עותקים נוספים של ספרי הספרייה, ספרי יעץ כגון אנציקלופדיות ומילונים, אוסף ספרי הלימוד של האוניברסיטה הפתוחה מאז הקמתה, אוסף קורסים מתורגמים לשפות שונות ועוד. עקב ההחלטה ביצעה הספרייה דילול מאסיבי של הספרים בקומפקטוס. כשני שלישים מהפריטים הועברו למקומות אחסון אחרים - בית הארכיב או מחסני הלוגיסטיקה.

למידה מתקדמים ומחשבים, קומת משרדים, מרחבי למידה, ספרייה וקפיטריה יפהפייה הנמצאת על גג הבניין ומשקיפה לנמל ולים. הקמפוס גם מונגש לבעלי צרכים מיוחדים.

בחודש יולי האחרון התקיים טקס השקה חגיגי ומרגש לרגל פתיחת הקמפוס בנוכחות חברי הנהלת האוניברסיטה, המנהלת החדשה של מרכז הלימוד, גב' יהודית גולדשטיין, מנהלים של מרכזי לימוד, עובדים, סטודנטים, עו"ד דויד עציוני, סגן ראש העיר חיפה, ואורחים נוספים.

בקמפוס הנמל יילמדו תכניות לימוד מגוונות לתואר ראשון ולתואר שני. יתקיימו בו גם תכניות לימודים חוץ-אקדמיים של מעל"ה ומגוון פעילויות לסטודנטים ולקהל הרחב שמעוניין להעשיר את ידיעותיו.

מרכזי לימוד ומוסדות למדעים חדשים

לאור גידול במספר הסטודנטים באזור הצפון ולאחר בדיקת צרכים מעמיקה ובחינה של כמה חלופות באזור העיר חיפה, חברה האוניברסיטה הפתוחה לעיריית חיפה והקימה השנה מרכז לימוד חדש במתחם קמפוס הנמל בעיר התחתית בחיפה. זאת נוסף על מרכז הלימוד הפועל בבית בירם שעל הכרמל, שבו לומדים כ-4,000 סטודנטים לתואר ראשון ולתואר שני. קמפוס הנמל ממוקם במתחם הצמוד לרכבת ישראל, למטרופוליט ולתחבורה ציבורית נוספת. בשל מיקומו הקמפוס מיועד לשרת סטודנטים תושבי מטרופולין חיפה ואזור הצפון ולאפשר להם להגיע וללמוד בקלות ובנוחות. הלימודים מתקיימים בבניין חדש, בעיצוב אדריכלי משודרג, באזור מתפתח המהווה מתחם אקדמי שוקק, לצד אירועים חברתיים ואירועי תרבות. הקמפוס מתפרס על פני שש קומות, ובו כיתות לימוד מאובזרות באמצעי

צילום: שלומי מזרחי

אירוע השקת קמפוס הנמל בחיפה